

Háztartási gépek

1. A háztartásban gépek segítik a munkát. Sok háztartási gép a 19. (tizenkilencedik) században még nem létezett. Nem volt például televízió, turmixgép, filteres kávéfőző, mosógép vagy mikrohullámú sütő. Ezeket időközben **feltalálta** valaki: kigondolta, megalkotta (megcsinálta) és leírta a működésüket. Az ember, aki feltalált valamit: **feltaláló**. A gép, az eszköz, amit feltalált: **találmány**. (A telefont például Graham Bell találta fel. A telefon Graham Bell találmánya.)

kapcsoló

A kapcsolóval felkapcsolom vagy lekapcsolom a lámpát. De kapcsoló van például a turmixgépen vagy a kávéfőzőn is.

a konnektor (vagy dugalj, de ezt a szót 100 évben egyszer hallja) **és a dugó**

Bedugom a dugót a konnektorba. Kihúzom a dugót a konnektorból.

hosszabbító

Hosszabbítót akkor használunk, ha a vezeték nem ér el a konnektorig. Ilyenkor a dugót a hosszabbítóba dugjuk, azt pedig a konnektorba.

turmixgép

Felül beleteszem a gépbe az egész zöldségeket, alul pedig kijön a püré. A gyümölcsléhez összeturmixolom a gyümölcsöket.

(filteres) kávéfőző

Kávét főzök. Vízet töltök a kávéfőzőbe. Beleteszem a kávé a filterbe. = Megtöltöm a filtert kávéval. A kávé lefő. Kitöltöm a kávé csészébe.

mikrohullámú sütő

Betteszem az ételt a mikróba. A mikrohullámú sütőben ételt melegítünk (= felmelegítjük az ételt). Ha az étel felmelegedett, kiviszem a mikróból.

tűzhely / főzőlapok

Levest főzök. Meggyújtom a gázt. Felteszem a levest (főni / a tűzre). Lejjebb / Feljebb veszem a gázt.

tűzhely, sütő

Betteszem a süteményt a sütőbe. Beállítom a sütő hőmérsékletét. Kiviszem a süteményt a sütőből.

mosogatógép

Betteszem a piszkos edény(eke)t a mosogatógépbe. Beállítom a programot. Kiviszem a tiszta edény(eke)t a mosogatógépből.

mosógép

Beteszem a piszkos ruhát a mosógépbe.
Beállítom a programot.
Ha a program lejár, kiveszem a tiszta ruhát a mosógépből.

vasaló

A vasalóval vasalok.
Kivasalom a ruhámat.
Vizet töltök a vasalóba.
Beállítom a hőmérsékletet. Probléma: A vasaló túl forró.

porszívó

Kiporszívózom a lakást / a szőnyeget.
Kiürítem a porzsákot a kukába. Kicserélem a porzsákot.

radiátor, fűtőtest

Lejjebb / Feljebb veszem a fűtést.
Bekapcsolom / Kikapcsolom a fűtést.
A lakásban jó meleg van.

dvd-lejátszó

Bekapcsolom / Kikapcsolom a dvd-lejátszót. Beteszek egy dvd-t (lemezt) a dvd-lejátszóba.
Megnézek egy dvd-t. Kiveszem a lemezt a dvd-lejátszóból.

távírányító

A távírányítóval bekapcsolom a tévét. Lehalkítom vagy felhangosítom a tévét.
Csatornát váltok. = Átkapcsolok másik csatornára.

televízió = tévé

Tévét nézek.
Megnézem, mi megy a tévében.
A tévében a Colombo megy.
A tévé az Olimpiai Játékokat sugározza.

2. A szerelőnél. Mottó: *Ami elromolhat, az el is romlik. (Murphy)*

Nem működik a tévé. / Elromlott a tévé. / Rossz a tévé.

Elvisszük a tévét a tévészerelőhöz. Egy tipikus párbeszéd (dialógus) a szerelőnél:

Ön: - Jó napot kívánok! Elromlott a tévém.

Szerelő: - Mi baja van?

Ön: - Bekapcsolom, de nincs kép, csak hang.

Sz.: - Megjavítjuk.

Ön: - Mikorra tudják megjavítani / megcsinálni (a tévét)?

vagy: - Mikor jöhetek a tévéért / érte? vagy: - Mikor lesz kész a tévé?

Sz.: Most még nem tudom, először meg kell nézнем. Holnap tessék idetelefonálni / ideszólni, akkor már meg tudom mondani!

vagy: Holnapután. / Körülbelül egy hét múlva.

(Te jó ég! Egy hét tévé nélkül! Az nagyon hosszú idő!) Mondhatja ezt:

Ön: - Ilyen sokáig tart?

vagy: - Nem lehetne korábban?

A válasz általában az, hogy "Nem." De legalább megpróbálta!

3. Emlékszik még a szavakra?

kapcsoló

A kapcsolóval felkapcsolom vagy ..... a lámpát. De kapcsoló van például a turmixgépen vagy a kávéfőzőn is.

a konnektor (vagy dugalj, de ezt 100 évben egyszer hallja) és a dugó

Bedugom a dugót a konnektorba. Kihúzom a dugót a .....

hosszabbító

A hosszabbítót akkor használjuk, ha a vezeték nem ..... el a konnektorig. A dugót a hosszabbítóba dugjuk, azt pedig a .....

turmixgép

Felül beleteszem a gépbe az egész zöldségeket, alul pedig ..... a püré. A gyümölcslehez össze..... a gyümölcsöket.

(filteres) kávéfőző

Kávét főzök. Vizet töltök a kávéfőzőbe. .... a kávé a filterbe. = Megtöltöm a filtert ..... A kávé lefő. Kitöltöm a kávé a csészékbe.

mikrohullámú sütő

Beteszem az ételt a mikróba. A mikrohullámú sütőben ételt ..... (= felmelegítjük az ételt). Ha az étel felmelegedett, ... a mikróból.

tűzhely / főzőlapok

Levest főzök. Meggyújtom a ..... Felteszem a levest (főni / a tűzre). Lejjebb / ..... veszem a gázt.

tűzhely, sütő

Beteszem a süteményt a sütőbe. .... a sütő hőmérsékletét. Kiveszem a süteményt a sütőből.

mosogatógép

Beteszem a piszkos edény(ek)e)t a mosogatógépbe. Beállítom a programot. .... a tiszta edényt a mosogatógépből.

mosógép

..... a piszkos ruhát a mosógépbe. Beállítom a ..... Ha a program ..... kiveszem a ..... ruhát a mosógépből.

vasaló

A vasalóval ..... Kivasalom a ruhámat. Vízet ..... a vasalóba. Beállítom a hőmérsékletet. Probléma: a vasaló túl .....

porszívó

..... a lakást / a szőnyeget. Kiűritem a porzsákat a ..... Kicserélem a porzsákat.

radiátor, fűtőtest

..... / Feljebb veszem a fűtést. Bekapcsolom / Kikapcsolom a ..... A lakásban jó meleg van.

dvd-lejátszó

Bekapcsolom / ..... a dvd-lejátszót. Beteszek egy dvd-t (lemezt) a dvd-lejátszóba. Megnézek egy dvd-t. Kiveszem a lemezt a .....

távírányító

A távirányítóval bekapcsolom a tévét. Lehalkítom vagy ..... a tévét. Csatornát váltok. = ... másik csatornára.

televízió = tévé

Tévé nézek. Megnézem, mi ..... a tévében. A tévében a Colombo megy. A tévé az Olimpiai Játékokat .....

4. Laci mindent megcsinált. Egészítse ki!

[Múlt idő, tárgyas ragozás](#)

- a. Én: - Légy szíves, kapcsold be a tévét! Ön: - Már bekapcsoltam.
- b. Én: - Légy szíves, tedd be az ételt a mikrohullámú sütőbe! Ön: - Már .....
- c. Én: - Légy szíves, főzz egy kávé! Ön: - Már .....
- d. Én: - Légy szíves, vedd ki a mosógépből a tiszta ruhát! Ön: - Már .....
- e. Én: - Légy szíves, csinálj nekem egy gyümölcsturmixot! Ön: - Már .....
- f. Én: - Légy szíves, nézd meg, mi megy a tévében! Ön: - Már .....
- g. Én: - Légy szíves, tegyél be egy filmet a dvd-lejátszóba! Ön: - Már .....

5. Hogyan kéri meg Önt Laci?

[Felszólító mód, tárgyas ragozás](#)

- a. Ön: - Légy szíves, *vasald ki* a nadrágomat! Én: - Már kivasaltam.
- b. Ön: - Légy szíves, ... a lakást! Én: - Már kiporszívóztam.

- c. Ön: - Légy szíves, ... a piszkos ruhát a mosógépbe! Én: - Már betettem.
 d. Ön: - Légy szíves, ... a tévét! Én: - Már lehalkítottam.
 e. Ön: - Légy szíves, ... a tortát a sütőből! Én: - Már kivettem.
 f. Ön: - Légy szíves, ... lejjebb a fűtést! Én: - Már lejjebb vettem.
 g. Ön: - Légy szíves, ... a gázt! Én: - Már meggyújtottam.

6. Szóképzés: -ó, -ő

a. A háztartási gépek, eszközök nevét sokszor ezzel képezzük.

Amiben sütünk, az a sütő.

Amivel vasalunk, az a vasaló.

Amivel kávékat főzünk, az a kávé.....

Amivel mosunk, az a .....gép.

Amivel mosogatunk, az a .....gép.

Amivel a port szívjuk, az a .....

Amin főzünk..., na, igen, az a tűzhely.

A computer magyar neve számítógép, mert a számítani azt jelenti: kalkulálni.

b. Az -ó, -ő foglalkozást is jelölhet:

Akinek az a munkája, hogy takarít, az takarító.

Akinek az a munkája, hogy mos: mosó.

Nehéz fizikai munka ez, szerencsére ma már nem divat.

A leghíresebb magyar mosónő valószínűleg József Attila (költő, 1905-1937) édesanyja. Róla szólnak a *Mama* és az *Anyám* című versek. Az *Anyám* így kezdődik:

"A bögrét két kezébe fogta,
úgy estefelé egy vasárnap
csöndesen elmosolyodott
s ült egy kicsit a félhomályban..."

Van újságíró, tanító, programszervező és még sok más -ó, -ő végű foglalkozás is.

Megoldások

4.

- a. Ön: - Légy szíves, *kapcsold be a tévét!* Ön: - Már *bekapcsoltam*.
- b. Ön: - Légy szíves, *tedd be az ételt a mikrohullámú sütőbe!* Ön: - Már **betettem**.
- c. Ön: - Légy szíves, *főzz egy kávé!* Ön: - Már **főztem**.
- d. Ön: - Légy szíves, *vedd ki a mosógépből a tiszta ruhát!* Ön: - Már **kivettem**.
- e. Ön: - Légy szíves, *csináld nekem egy gyümölcsturmixot!* Ön: - Már **csináltam**.
- f. Ön: - Légy szíves, *nézd meg, mi megy a tévében!* Ön: - Már **megnéztem**.
- g. Ön: - Légy szíves, *tegyél be egy filmet a dvd-lejátszóba!* Ön: - Már **betettem**.

5.

- a. Ön: - Légy szíves, *vasald ki a nadrágomat!* Ön: - Már *kivasaltam*.
- b. Ön: - Légy szíves, **porszívózd ki** a lakást! Ön: - Már *kiporszívóztam*.
- c. Ön: - Légy szíves, **tedd be** a piszkos ruhát a mosógépbe! Ön: - Már *betettem*.
- d. Ön: - Légy szíves, **halkítsd le** a tévét! Ön: - Már *lehalkítottam*.
- e. Ön: - Légy szíves, **vedd ki** a tortát a sütőből! Ön: - Már *kivettem*.
- f. Ön: - Légy szíves, **vedd** lejjebb a fűtést! Ön: - Már *lejjebb vettem*.
- g. Ön: - Légy szíves, **gyújtsd meg** a gázt! Ön: - Már *meggyújtottam*.

6.

Amiben sütünk, az a **sütő**.

Amivel vasalunk, az a **vasaló**.

Amivel kávéfőzünk, az a **kávéfőző**.

Amivel mosunk, az a **mosógép**.

Amivel mosogatunk, az a **mosogatógép**.

Amivel a port szívjuk, az a **porszívó**.